



ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F R A M K R I S T M E N N F R A M •



6 3 Å R G A N G

2 0 . M A R S 1 9 5 1

A V I N N H O L D E T : NR.
VÅR PÅSKETRO - RETTSAKEN SOM VENTER ERKE- 11
BISKOP BERAN - MITT FØRSTE MØTE MED MESSEN -
JESUITTENES SÆREGENHETS - DIKT - JESUITTERDE- 12
BATTEN - PAVEN OG VERDENSKOMITEEN FOR
FRED - UROVEKKENDE VÅRVIND! - UTLANDET
NESTE NUMMER KOMMER 12. APRIL 1951.

Årets Påskekudstjenester i Oslo:

St. Olavs kirke, Akersv. 1

Skjærtorsdag: 22. mars:
Kl. 7 og 8 utdeles den hl. kommunion.

Kl. 9: Pontifikalmesse med vigsel av de hellige oljer, og kommunion.
Kl. 19: Hellig time. Tilbedelse hele dagen.

Langfredag: 23. mars:
Kl. 11: Pontifikalsørgegudstjeneste m. preken.

Kl. 19: Korsveiandakt.

Påskelørdag: 24. mars:
Kl. 7.30: Vigsel av påskelyset og døpevannet.

Kl. 9: Høymesse med kommunion

1. påskedag: 25. mars:
Kl. 7: Sangmesse med ungdommens felleskommunion.

Kl. 8.15: Messe.

Kl. 9.45: Low Mass (English Sermon).
Kl. 11: Pontifikalsmesse m. preken av Hs. Hv. Biskopen.

Kl. 19: Påskevesper.

2. påskedag: 26. mars:

Kl. 7: Messe.

Kl. 8.15: Messe.

Kl. 9.45: Messe.

Kl. 11: Høymesse m. preken.

Ingen aftenandakt.

Hvite søndag: 1. april:

Kl. 7: Messe.

Kl. 9: Messe m. barnas første hellige kommunion.

Kl. 10.15: Low Mass.

Kl. 11: Sangmesse m. preken.

Kl. 19: Festandakt m. barnas vigselbønn til Maria.

Høve til skrifte:

Hver lørdag: kl. 17—19.30.

I den stille uke: tirsdag og onsdag kl. 17—19.30.

Påskelørdag: hele dagen, untatt kl. 14—16.

St. Hallvard kirke, Urtegt. 29

Skjærtorsdag:

Kl. 8: Høymesse m. påskekommunion.

Kl. 19: Tilbedelsestid.

Langfredag:

Kl. 10.30: Sørgegudstjeneste m. preken.

Kl. 19: Korsveiandakt.

Påskelørdag:

Kl. 7: Vigsel av påskelyset og døpevannet.

Omkring kl. 8.30: Høymesse.

1. påskedag:

Kl. 8: Sangmesse.

Kl. 10.30: Høymesse med preken.

Kl. 17: Andakt.

2. påskedag:

Kl. 8: Stille messe.

Kl. 10.30: Høymesse med preken og sakramental velsignelse.

Husk korsvei-andakten hver torsdag kl. 19.

St. Dominikus kirke, Neuberggt. 15

Onsdag kl. 19: Tenebræ.

Skjærtorsdag:

Kl. 8.30: Høymesse med kommunion.

Kl. 18: Sakramentsandakt og Tenebræ.

Langfredag:

Kl. 10.30: Præsanktifikatmesse med preken.

Kl. 18: Korsveiandakt og Tenebræ.

Påskelørdag:

Kl. 8.30: Vigsel av påskelyset, deretter høymesse.

1. påskedag:

Kl. 8.15: Stille messe.

Kl. 10.30: Høymesse.

Kl. 18: Kompletorium og sakramentsandakt.

2. påskedag som på alm. søndager.

Grefsen kapell, Glads veg 23

Palmesøndag, 1. påskedag, 2. påskedag: Alle dager kl. 9.30: Sangmesse m. preken.

Jesu Hjerter kapell, Nyv. 17, Stabekk

Skjærtorsdag:

Kl. 9.05: Høymesse med menighetens påskekommunion.

Kl. 17.45: Hellig time.

Langfredag:

Kl. 10.45: Sørgegudstjeneste.

Påskelørdag:

Kl. 6.45: Vigsel av påskelyset og døpevannet. Deretter ca. kl. 8.30 høymesse.

1. påskedag:

Kl. 9.05: Sangmesse med preken.

Kl. 10.45: Høymesse med preken.

Kl. 17.45: Andakt.

2. påskedag:

Kl. 9.45: Høymesse med preken. Deretter andakt. (Ingen fromesse.)

Hvite søndag:

Kl. 9.05: Sangmesse og andakt.

Kl. 10.45: Høymesse.

Vor Frue Villas kapell, Montebello, Smestad

Skjærtorsdag:

Kl. 7: Høymesse.

Langfredag ingen messe.

1. og 2. påskedag som alm. søndager.

Til N. K. K. F.s medlemmer.

Da Maria budskapsdag i år faller på 1. påskedag, er den årlige messe med felleskommunion for vårt Verdensforbunds anligender henlagt til fredag 6. april 1951. Messen leses i Oslo i St. Dominikus' kirke, kl. 7.30. Våre utenbys medlemmer bes merke seg datoen, så vi alle kan være samlet.
Styret.

MARIAKONGREGASJONEN, OSLO.

Møte onsdag 4. april kl. 19.30 i St. Josephs Kapell.

Deretter samvær i foreningslokalet.

Tilbedelse skjærtorsdag i St. Hallvards kirke.
Styret.

ST. OLAVS FORLAG

anbefaler boken

STILLE UKE

forklaring av Messeliturgien fra Palmesøndag til Påske.

Kr. 3.00.

ST. OLAV

ønsker alle sine lesere
og medarbeidere

God Påske!

ST. OLAV

Redaktør:

Dr. theol. I. Hansteen Knudsen.

Telefon 42 37 43. Akersv. 5, Oslo.

Redaksjon og ekspedisjon:

Akersv. 5 I. Telefon 42 37 43.

St. Olavs eksp. og forlag: 9.30—16, unntatt mandag. Lørdag: 9.30—13. Utbetalinger kun tirsdag kl. 13—14.

Abonnementspris: Kr. 3.00 pr. kvartal, for utlandet + avisporto.

Abonnement tegnes i ekspedisjonen og på ethvert postkontor.

Annonser må være innsendt innen onsdag aften.

Liturgisk kalender:

SØNDAG 25. MARS: *Påskesøndag.* Ep. I. Kor. 5, 7—8. Ev. Mark. 16, 1—6.
Mandag: 2. påskedag. Ep. Ap.gj. 10, 37—43. Ev. Luk. 24, 13—35. *Tirsdag, onsdag, torsdag og fredag:* Oktavdager. *Lørdag:* Vigilien til Hvite søndag.

SØNDAG 1. APRIL: *Hvitesøndag.* Ep. I. Joh. 5, 4—10. Ev. Joh. 20, 19—31.
Mandag: Marias budskapsdag. *Tirsdag:* Joseph, Jomfruens brudgom; bekj. *Onsdag:* Isidor, bisk., bekj., kirkelærer. *Torsdag:* Vincent Ferrerii, bekj. *Fredag:* Ferialdag. *Lørdag:* Marias lørdagsmesse.

SØNDAG 8. APRIL: *2. søndag etter Påske.* Ep. I. Petr. 2, 21—25. Ev. Joh. 10, 11—16. *Mandag og tirsdag:* Ferialdager. *Onsdag:* Feiring av den hl. Josephs fest, Marias brudgom, bekj. og Den universale kirkes patron. *Torsdag:* Oktavdag til den hl. Joseph. *Fredag:* Hermenegildus, mart. *Lørdag:* Justinus, mart.

OBS. 1. Påskedag opphører de «lukkede tider». Kollekten på 1. Påskedag tilfaller prestene.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

63. ÅRGANG

20. MARS 1951

NR. 11-12

Vår påsketro må være sterk

Av biskop dr. Jac. Mangers

Kristi oppstandelse er fullendelsen og kroningen av hans frelserdød. Den er for oss det uomstøtelige bevis for at Kristus er Gud, at hans lære er gudommelig sannhet og fører oss til det evige liv. Ja, Kristi oppstandelse er en kjensgjerning som griper dypt inn i den kristnes liv. Den er opphavet og grunnlaget til alt kristenliv, kilden som det øser all sin kraft og alt sitt lys fra. På Kristi fravelte gravsten, som grunnsten, er hele kristendommens mektige tempel bygd opp. Derfor går det også hver påske en ny strøm av liv og håp og optimisme gjennom Kirken og gjennom alle Kirkens lemmer, for Kristi liv er Kirkens liv, Kristi seier er Kirkens seier, de kristnes seier over verdens falskhet og ondskap.

*

Ja, hele kristendommen med alle sine tanker og lover og hele sin frelsende kraft står og faller med Kristi oppstandelse. Da Kristus ble grepet av sine fiender og dømt til døden, begynte hans apostlers og disiplers tro å vakle: kanskje hadde hans fiender likevel rett, når de påsto at han var en bedrager. Betegnende er Emmausdisiplenes ord: «Vi hadde håpet at han var den som skulle utløse Israel, men med alt dette er det i dag den tredje dag siden de korsfestet ham» (Luk. 24, 21). Men da sto Kristus plutselig lyslevende for dem, og deres tro som holdt på å dø, flamment opp igjen og deres hjerter ble brennende. Ja, det var *han*, hans ansikt, hans stemme og de tydelige spor etter korsfestingen! Og likevel var det skjedd en stor forandring med ham som de ikke kunne gjøre seg rede for, men som fikk Peter og Jakob og Johannes til å tenke på forklaringen på Taborberget. I første øyeblikk sto de alle tause der og kunne ikke tro sine egne øyne. De tenkte vel også på den feighet som hadde fått dem til å gripe til flukten, og Peter vågde ikke å løfte øynene mot ham for at ikke gråten skulle overvelde ham. Han følte Herrens blikk på seg på samme måte som han følte det etterat han i Kaifas' forgård hadde sverget at han aldri

hadde kjent dette menneske. Men så tok Jesus til å tale, og, sier evangelisten Johannes, «de ble meget glade». (20, 20.)

Den oppstandne Frelserens ord satte ild i apostlene og erindringen om andre taler og andre sollyse dager steg med makt fram i sinnene deres. De følte plutselig en kjærlighet, en glød som de på lenge ikke hadde følt, en trang til å omfavne hverandre, til å holde av hverandre og aldri å skilles mer. Når Mesteren var stått opp fra de døde, da kunne de ikke mer dø, da hadde de pantet på det evige liv. Når han hadde kunnet gå ut av gravens hule, da var hans løfter en Guds løfter, og han ville holde dem like til det siste. De hadde ikke trodd forgyves og de var ikke mer alene, for Gud var med dem. Korsfestingen hadde vært en slags formørking for at lyset skulle skinne for alle kommende dager. Derfor måtte de falle på kne og hulke av glede: «Rabboni, gode Mester. Min Herre og min Gud».

Fylt av denne glød og kjærlighet gikk apostlene ut i verden, og kjernen i deres forkynning var budskapet om Kristi oppstandelse. Bare når denne oppstandelse er en uavviselig kjensgjerning, har kristendommen en mening, ellers svever den i luften. Det var apostlenes urokkelige overbevisning som de ga sitt liv for, og ved sin død satte de segl på Evangeliets fjellfaste ord: «stått opp fra de døde». Det er disse ord som er grunnlaget for vår tro, vårt håp og vår kjærlighet, grunnlaget for vår glede og vår optimisme. For apostlene og de første kristne som med hele sitt hjerte og alle sine tanker var bundet til Kristus, var hans oppstandelse opphavet og midtpunktet til alle ting: til verdens fornying og til deres eget åndelige liv. Minnet om Mesterens oppstandelse overstrålte i den grad ethvert annet minne, at det gikk flere hundre år før de kristne tenkte på å feire også minnet om hans fødsel. Den tro de forkynnte, det livsideal de kjempet for, var budskapet om Jesu oppstandelse og hans nye rike.

*

Den kommende



I tilknytning til meldingen om at erkebiskop Josef Beran i Praha er «avsatt» av de kommunistiske myndigheter og brakt til et sted utenfor den tsjekkiske hovedstad, bringer vi denne artikkel som innvarsler det som nå vil komme til å skje.

Det er alltid en tilfredsstillelse å være bedre informert enn andre, å kunne fortelle nyheter andre ennå ikke har hørt. I den situasjon har vi katolikker vært mer enn en gang i løpet av de år som er gått siden kamphandlingene ble brakt til opphør i 1945. Andre kunne nok sole seg i behagelige illusjoner om hva som skjedde i Øst-Europa. Vi katolikker visste bedre, for vi var bedre underrettet av vår katolske presse og kunne derfor fortelle andre sannheten om det som gikk for seg. Men i den senere tid er resten av verden blitt kvitt sine illusjoner temmelig hurtig. I dag er ingen i tvil om at landene i Øst- og Mellom-Europa med sine om lag 50 millioner katolikker regjeres av kommunistiske partier som alle er underkastet Moskvas strenge og harde disiplin.

For så vidt er vi katolikker meget interessert i det som skjer bak jernteppet. For det finner sted en hel del i den veldige, djevlelike kampanje som føres for å tvinge Kirken til underkastelse, og det er av den største viktighet at vi fortsatt oppmerksomt følger med i det som hender, slik at vi ikke blir overrasket neste gang et skuespill blir satt i scene på samme måte som da kardinal Mindszenty ble arrestert og anklaget. Den gang måtte vi arrangere møter

Når den kjensgjerning, at Kristus er stått opp fra de døde kunne skape en slik glød og en slik optimisme hos apostlene og de første kristne, skulle den da ikke kunne gjøre det samme hos oss? Jo. Kristi oppstandelse er i samme grad for oss som for dem pantet på seieren over døden og verdens ondskap, pantet på et evig, lykkelig liv. Det er oppstandelses-troen som gjør kristendommen til en religion av dyp fred og glede midt i lidelse og motgang. Virkelige kristne, de som lever med Kristus, kan ikke annet enn være helt igjennom optimister, som jager bort fra sin sjel all slags mørke og pessimisme. Dersom vi virkelig er gjennomtrengt av påsketroen, da vet vi også at alle mørke skyer som kan dekke himmelen, bare er et teppe og at bak det skinner solen for oss, Kristi som gir oss lys og varme, glede og hjertefred.

Kommer ikke vår tids ulykke av at menneskene har kastet de kristne idealer over bord, ikke mer lever av påsketroen? Jo. Deres hunger etter makt, ære, rikdom, nytelser er blitt umettelig og jager lykken og freden stadig lenger bort fra dem til den får dem til å tørne sammen i krig og myrderi. Den store italienske dikter Dante har sagt, at den største synd gjør de som har alt for å være lykkelig, men ikke forstår å være det. Og han sender dem til helvete. Er ikke nettopp det vår tids synd? Menneskene kunne være lykkelige, men de er misfornøyd med alle ting, de lever i uro, angst og usikkerhet, fordi de ikke mer

har noe fast holdepunkt i sin Gudstro og Gudskjærlighet, ikke mer forstår den rikdom Kristus har gitt dem ved sin oppstandelse. De som er fylt av påsketroen, kan ikke annet enn å være lykkelige og fornøyd selv i prøvelse og motgang og si med apostelen Paulus: «Jeg er fylt av glede midt i alle mine trengsler». Den pessimistiske eksistensialisme som i våre dager blir forkynt i romaner og på teatre, er fornektelsen av det kristne ideal, fornektelsen av påsketroen, av livets sanne mål, og er et mektig våpen i hendene på dem som vil tenne en ny verdensbrann. Skal da også vi ved vår misnøye, våre tvil, vår smålige kritikk vise oss som slike eksistensialister og være med på å drive menneskeheten i ulykke?

Vår påsketro må være så sterk at ikke noe formår å ta gleden og hjertefreden fra oss. Kjennetegnet på ekte kristen fromhet må være at vi holder gleden og freden levende i vårt hjerte og ser lyst både på tingene og på menneskene, fordi den Gud vi tror på er lysets far, og den Frelser vi setter vårt håp på og vår lit til har vunnet over lidelse, ondskap og død. Vel kan påsketroen ikke forvandle lidelsen til ufølsomhet eller til ikke-lidelse, men den forklarer den og får den til å lyse på vår livsveg. Og når menneskene ser at våre hender er gode, våre øyne rene og strålende, våre ord og våre handlinger rettferdige, da håper vi å tenne påsketroen i deres hjerter og gjøre dem rike i Kristus.

rettssak mot erkebiskop Beran

Av Michael Derrick

over hele verden for å henlede offentlighetens oppmerksomhet på det som skjedde.

Det er nok så at prosesser og fengslinger ikke er det viktigste som skjer, selv om ofrene er biskoper. Historien males med en bredere kost, og man vil ikke kunne gi et sant bilde av revolusjonen i Øst-Europa ved å gi utgi en samling av martyrier. Likevel er det prosessene og fengslingene som slås stort opp på avisenes første-sider.

Fem tsjekkosllovakiske biskoper er blitt fengslet i løpet av de siste måneder. Overskriftene i avisene var ikke så store, for nå har vi vennet oss selv til dette. Men det er høyst sannsynlig at erkebiskopen av Praha, *Joseph Beran*, vil bli anklaget om ikke lenge, at han vil bli dømt og fengslet; at rettergangen etter kjent oppskrift vil bli brukt ikke bare til å skape raseri mot Kirkens primas i Tsjekkoslovakia, men mot hele hierarkiet i hans fedreland, mot Den helige stol og hele Den universelle kirke; at den vil bli brukt ikke bare til angrep, men så utpekulert som overhodet mulig til å framstille Kristi mystiske legeme for folkene i Øst-Europa som den fiende som må tilintetgjøres.

Det er ikke tvil om at «bekjennelser» også vil bli tillagt erkebiskop Beran. Men det vil bli lettere for oss denne gang å forklare sannheten enn den gang kardinal Mindszenty ble dømt, fordi det i dag foreligger så mange lignende «bekjennelser» fra andre som senere er blitt dømt og som ikke var katolikker. Når en kardinal i retten sier ting som ingen hadde ventet, og katolikker framholder at han må ha vært utsatt for noen ukjent påvirkning av sine voktere, blir de møtt med skeptiske skuldertrekk. Men skeptisismen forsvinner når det samme skjer i en sak mot en «avvikende» politisk fange. For i protestantiske land er det slik at man har lettere for å tro på uskylden til en person som har vært politisk fredløs hele sitt liv enn på uskylden til en katolsk kirkefyrste.

Sommeren 1948 da saken mot kardinal Mindszenty ble forberedt, var den ansvarlige sjef for det politiske politi i Ungarn innenriksministeren, *M. Laszlo Rajk*. Han hadde stor erfaring i kunsten å framtvinge «bekjennelser» av politiske fanger for så vidt som han i 1947 hadde «avslørt» småbrukerpartiets «sammensvergelse». Han hadde utviklet seg til den rene ekspert.

I september 1949, mindre enn et år etter at kardinal Mindszenty var «dømt», befant Rajk seg i samme situasjon som kardinalen hadde vært i. Han så seg selv på forbryterens plass i rettslokalet hvor han rettet de mest utrolige beskyldninger mot seg selv. Han erkjente seg skyldig i alle de anklager som var rettet mot ham. Mens han slo seg på sitt bryst «bekjente» han at han hadde konspirert sammen med marskalk Tito på vegne av De forente staters hemmelige tjeneste. Han «bekjente» også at han før krigen hadde vært agent i riksforsstander Horthys

hemmelige politi. Da noen minnet om at han i de år hadde oppholdt seg i Spania hvor han kjempet i Den internasjonale brigade, erklærte han at han var sendt dit som provokatør av det reaksjonære hemmelige politi. Etter at han hadde «bekjent» alt dette, erklærte «retten» at han måtte henges, og hengt ble han. En kardinal hadde for mange venner i og utenfor landet til at man kunne henge ham; han kunne bare bli dømt til livsvarig fengsel. En kommunist hadde ingen venner; derfor kunne han bli hengt av sine kommunistiske følgesvenner.

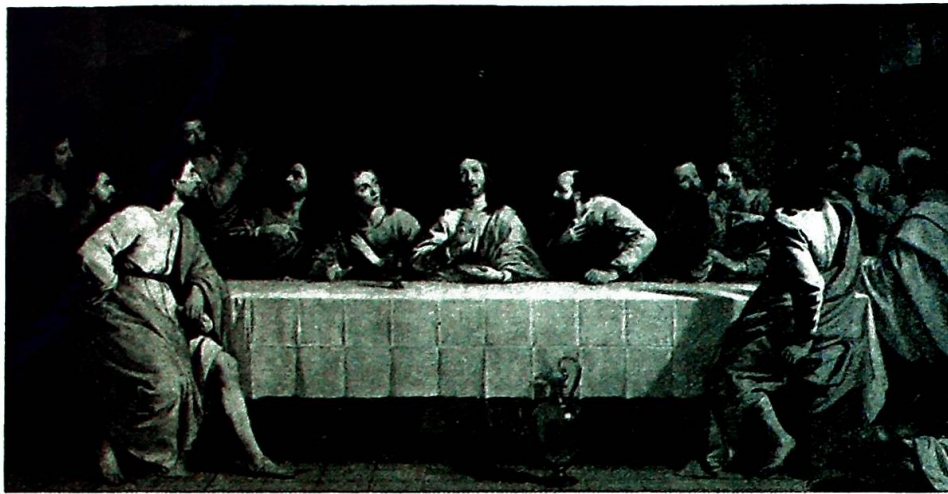
Mange andre saker har gjort det faktisk umulig selv for en kommunist å ta «bekjennelser» som avlegges for «domstoler» i Øst-Europa, alvorlig. Og skulle det ennå finnes noen som tviler, bør de gjenkalle i erindringen den preken erkebiskop Beran holdt lørdag den 18. juni 1949 i premonstratensernes kloster i Strahov, like uten Praha, da han sa:

«Kanskje vil dere snart i kringkastingen få høre alle mulige ting om meg. Dere vil kanskje få høre at jeg er kommet med «tilståelser» eller andre erklæringer. Jeg håper dere vil stole på meg. Om dere en dag skulle høre at det er sluttet en avtale mellom Kirken og staten bør dere vite at jeg aldri vil slutte en avtale som på noen måte gjør inngrep i Kirkens og biskopenes rettigheter. Det er mulig at dere en dag vil høre at jeg har sluttet en slik avtale, eller at jeg har gitt mitt samtykke til en slik avtale. Det er mulig dere vil få høre det morgenen og aften i kringkastingen. Men jeg erklærer innfor Gud at ingen skal kunne tvinge meg til det...»

Neste dag som var søndag, forsøkte erkebiskopen å holde en preken i sin egen katedral i Praha, men han ble brølt ned av kommunistisk pøbel. Etter den dag — det er snart to år siden — har ingen sett ham offentlig; heller ikke har noen hørt hans stemme. Han er avskåret fra enhver kontakt med sitt presteskap. Og de øvrige biskopene i Tsjekkoslovakia er også blitt isolert. I deres sted har kommuniststyret i strid med den kanoniske rett innsatt «generalvikarer» til å administrere Kirken i overensstemmelse med kommuniststyrets instruksur.

I løpet av de siste uker har en rekke prosesser som har vært reist mot praktisk talt hver eneste lojal prest som sto i nært samarbeid med erkebiskop Beran, levert «bekjennelser», blant dem hans sekretærer og de ledende medlemmer av domkapitlet. Nuntiatoret ble stengt i fjor, og under prosesser mot en annen gruppe ble det produsert nye falske beviser som er brukt til å slynge ut falske beskyldninger mot Den hellige stol. «Avsløringene» vil vi få kjennskap til den dag erkebiskopen befinner seg på forbryterens sted i rettslokalet.

La oss forberede oss på å gjøre det vi kan den dag dette skjer, slik at den virkelige sannhet da kan bli meddelt i det minste hele den frie verden. Og la oss be for de lemmer på Kristi mystiske legeme som følger at de må få styrke til å bære sitt martyrium.



MITT FØRSTE MØTE MED MESSEN

Av Thomas Merton

«Dette er mitt legeme...»

For første gang i mitt liv! Det var sant. Jeg hadde bodd på kontinentet i flere år, jeg hadde vært i Roma, jeg hadde vandret inn og ut av tusen katolske katedraler og kirker, og likevel hadde jeg aldri hørt messen. Hvis det brygget opp til noe slikt i en av de kirkene jeg kom inn i, hadde jeg alltid flyktet, i vill protestantisk panikk.

Jeg kommer neppe til å glemme hvordan jeg følte det den dagen. For det første var det denne rene og milde og samtidig sterke tilskyndelsen: «Gå til messen! Gå til messen!» Den var noe helt nytt og merkelig, denne stemmen som syntes å tale så sterkt til meg, denne voksende faste, indre visshet om hva jeg skulle gjøre. Og da jeg ga etter for den, falt den ikke over meg og trampet meg ned i rasende hastverk for å få kloen i sitt bytte, — den ledet meg rolig frem dit den ville ha meg.

Dermed vil jeg ikke ha sagt at alle mine følelser var innstilt på samme måte. Fremdeles var jeg litt redd for å gå inn i en katolsk kirke i virkelig alvorlig hensikt, sette meg inn i kirkebenken sammen med alle de andre og utsette meg for de farer dette merkelige og mektige som het «messen» kunne romme.

Gud ga meg en tindrende klar dag. Og siden det var første dag jeg tilbrakte en edru søndag i New York, ble jeg overrasket over den rene, stille atmosfæren i de folketomme gatene. Da jeg kom ut av gatedøren, så jeg hvordan solen skinte på grønne trær ved enden av gaten og fikk et glimt av den blå elven og Jersey-høydene på den andre siden.

Broadway var tom. En enslig trikk skingret forbi Barnard College og Journalistskolen. Så begynte de svære klokkene i Rockefeller Church å ringe. Klokken elleve begynte messen i den lille murstenskirken Corpus Christi som lå gjemt bakom Teachers College på 121. Street.

Folk gikk gjennom den vidåpne døren inn i det kjølige mørket, og plutselig var det som om alle kirkene jeg kjente fra Frankrike og Italia ble levende i min bevissthet igjen. På ny opplevde jeg rikdommen og fyllden i den

katolske atmosfære som jeg ikke hadde kunnet unngå å merke og bli glad i som barn.

Det var en hyggelig, ren kirke med klare vinduer og hvite søyler og pilastre og et enkelt, godt opplyst kor. Den hadde litt av det syttende århundres oratoriske stil, men med et visst amerikansk kolonipreg av enkelhet. Blandingen var original og virkningsfull. Men skjønt alt dette gjorde inntrykk på meg, festet jeg meg aller mest ved at kirken var helt full. Og ikke bare av gamle damer og gebrekkelige herrer med det ene benet i graven, men av menn og kvinner i alle aldrer, og mange barn. Det var folk av alle klasser, men innslaget av arbeidere var det sterkeste.

Jeg fant meg en plass jeg mente var bortgjemt nok, helt bakerst, og knelte ned. Det første jeg la merke til var en ung pike, 15—16 år, meget pen var hun også, som lå på kne og ba alvorlig. Det gjorde et sterkt inntrykk på meg at en som var ung og pen gikk i kirken først og fremst for å be, enkelt og oppriktig. Det var ikke vanskelig å se at hun mente noe med å knele slik, hun gjorde det ikke for å ta seg ut. Og hun var så opptatt av sin bønn at hun ikke eide en tanke på menneskene rundt henne.

Det var som en åpenbaring å se så mange alminnelige mennesker være mer opptatt av Gud enn av hverandre. De var der ikke for å vise frem hatter og kåper, men for å be, eller i hvert fall få oppfylle en religiøs plikt. For selv de som kanskje ikke var der av noe annet og bedre motiv enn at de hadde plikt til å være der, var i hvert fall blottet for den selvopptatte holdningen man så ofte kan merke i protestantiske kirker, hvor folk flest har et halvt øye, om ikke begge to, rettet mot sidemannen.

Siden det var midt på sommeren, var det bare stille messe klokken elleve, ikke høymesse. Men jeg var ikke kommet for å høre musikk. Før jeg visste ordet av det, sto presten i koret med to korgutter og syslet ved alteret med noe jeg ikke kunne se tydelig. Men folk ba ved seg selv. Jeg satt og tok inn alt sammen: presten oppe ved

alteret og hele menigheten. Men fremdeles var jeg ikke kvitt frykten. Jeg la merke til at de som kom inn i kirken, bøyde kne før de gikk inn i kirkebenken. Det hadde ikke jeg gjort, og nå satt jeg og tenkte på om folk omkring meg syntes jeg var en hedning og bare ventet på at jeg skulle gjøre flere bommerter før de kastet meg ut eller i hvert fall sendte meg strenge og bebreidende blikk.

Om en stund reiste alle seg. Jeg også, skjønt jeg ikke visste hvorfor. Nå sto presten på den andre siden av alteret, og som jeg senere fikk vite leste han evangeliet. Like etter sto han på prekestolen.

Det var en ung prest, ikke over et par og tredve år. Ansiktet var smalt og asketisk, og hornbrillene ga det et intellektuelt preg, skjønt hverken han eller noen annen lot til å bry seg om hvor vidt han var intellektuell eller ikke. Men han virket altså slik på meg, og hans preken, som forresten var enkel nok, bestyrket inntrykket.

Det var ingen lang preken. Men for meg var det interessant å høre hvordan denne unge mannen, på et enkelt og klart språk, skjønt med et visst stenk av skolastisk terminologi, belyste et punkt i den katolske tros lære. Hvor klar og solid denne tros læren var: for bak ordene følte man med full styrke ikke bare Skriftens ord, men også århundrers faste og sammenhengende tradisjon. Og fremfor alt: det var en levende tradisjon. Det var ikke noe utpekulert eller antikvert over den. Disse ordene, denne terminologien, denne tros læren og denne inderlige overbevisning fikk form hos den unge presten som noe som hørte til hans innerste vesen. Og hva mer var, jeg følte at menigheten også var fortrolig med alt dette, at det var en del av de enkelte kirkegjengeres liv, like selvfølgelig for deres åndelige organisme som luften de innåndet og maten de spiste var det for deres kropp.

Hva sa han? At Kristus var Guds Sønn. At i Ham, den annen person i Den Hellige Treenighet, hadde Gud ikledd seg menneskelig natur, et menneskes legeme og sjel, og var blitt kjød og hadde tatt bolig iblant oss, full av nåde og sannhet. Og at denne mann, som menneskene kalte Kristus, var Gud. Han var både menneske og Gud: to naturer hypostatisk forenet i en Person eller *suppositum*, ett individ som var en guddommelig person og hadde iført seg menneskelig natur. Hans gjerninger var Guds gjerninger. Han elsket oss: og vandret iblant oss: Gud, og døde for oss på korset, Gud av Gud, Lys av Lys, Sann Gud av den Sanne Gud.

Og hvordan visste vi dette? Fordi det ble åpenbart for oss i Skriften og bekreftet av Kirkens lære og av den katolske tradisjons mektige enstemmighet fra de første apostler, fra de første paver og de tidlige kirkefedre, og ned gjennom historien av Kirkens store teologer og lærere, helt ned til vår egen tid. *De Fide Divina*. Hvis man trodde dette, så ville man få klarhet nok til å fatte

det, til å forstå det i hvert fall til en viss grad. Hvis man ikke trodde det, så ville man aldri komme til å forstå det, det ville aldri bli annet enn en forargelse og en dårskap.

Og ingen kan tro dette bare ved å ønske det og sette sin viljekraft inn på det. Hvis man ikke får sitt sinn og sin vilje opplyst av Guds nåde, vil man aldri få noen levende tro. Det er Gud som gir oss tro, og ingen kommer til Kristus uten at Faderen drager ham.

Jeg undres hva som ville skjedd med mitt liv, hvis jeg hadde fått denne nåde den gang jeg nesten hadde oppdaget Kristi Guddom på de gamle mosaikkene i Romas kirker. Hvilke selvmorderiske og Kristusdødende synder hadde jeg ikke kunnet unngå å gjøre, hvordan hadde jeg ikke fått slippe å svine til Hans bilde i min sjel i disse siste fem årene hvor jeg hadde hudflettet og korsfestet Gud i meg!

Det er lett å si nå etterpå at Gud nok visste hvordan jeg kom til å svikte, og ikke sendte meg sin nåde den gang fordi Han så hvordan jeg ville komme til å øde og forakte den. Kan hende hadde det vært min undergang om jeg hadde fått nåden den gang og forkastet den. Det er ikke tvil om at når visse mennesker ikke får denne nåde av Gud, så er det fordi de i den grad har herdet sin vilje i begjær og grusomhet og egoisme at de ville avvise den og derved bli enda mer forherdet. — Men nå da jeg var blitt ydmyket av min egen forvirring og min hemmelige, indre frykt, var min sjel blitt pløyet og harvet og gjort i stand til å ta imot den gode sæd.

Det var prekenen jeg best trengte å høre den dagen. Da katekumen-messen var over, var jeg, — som ikke engang var katekumen, men bare en blind og döv og stum hedning, så skitten som noen som noensinne kom fra Korints eller Efesus' eller keiserbyen Romas mørke — ikke i stand til å ta imot mer.

Jeg følte det som om jeg var midt i mysteriet da oppmerksomheten ble rettet mot alteret igjen. Da sillheten ble stadig dypere, og det begynte å ringe i små klokker, ble jeg skremt. Til slutt klarte jeg ikke mer, jeg gikk ut av benken, bøyde raskt *det venstre kne* og skyndte meg så ut av kirken midt under den viktigste delen av messen. Men det var like bra slik. På sett og vis adlød jeg vel et slags liturgisk instinkt som sa meg at jeg ikke hørte til der inne når Mysteriene skulle feires. Jeg hadde ingen anelse om hva som fant sted i dem, det eneste jeg visste var at Kristus, Gud, ville komme synlig til stede på alteret i brødet og vinen. Og selv om Han var der fordi han elsket meg, så var Han der likevel i sin kraft og makt, og hva var jeg? Hva var jeg i hans øyne?

Det var liturgisk riktig at jeg stakk min vei ved slutten av katekumen-messen, da de ordinerte *ostiarii* egentlig skulle vært der og jaget meg ut. Ut kom jeg altså.

Og vandret langsomt nedover Broadway i solskinnet. Det var som om øynene mine fanget inn en ny verden da

Jesuittenes særegenhet

Av pastor dr. G. Vranken

«A være Kristi etterfølgere» (jfr. Ef. 5, 1) er et tema med uendelig mange variasjonsmuligheter. I kirkens historie sto det derfor fram en del menn og strømninger for å framheve og å hevde snart det ene, snart det andre trekk i Kristusbildet. Især er det de forskjellige klosterordener som slik får hver sin egen spiritualitet og velger sine egne oppgaver. Det er både ordensstifterens personlige utvikling og de ytre omstendigheter i hans periode av kirkens historie, som virker bestemmende for ordenens særegenhet.

I folkevandringens urolige århundre grunnla benediktinerne sine abbedier som faste borger av kristendom og kultur (*schola divini servitii* — «lærskole for gudstjeneste», heter det i Benedikts munkeregul). I høymiddelalderen flykter Frans av Assisi fra det overmette samfunnsliv, for å leve i hellig fattigdom som Guds trubadur. Når i det 13. århundre revolusjonære kjeterske bevegelser truer med å oppløse det ordnede samfunnsliv, grunnlegger Dominikus sin orden av «predikebrødre», som med valgspråket «Veritas-Sannhet» skal forkynne den rette lære og dyrke teologiens hellige vitenskap.

Hva er så jesuittordenens særegenhet?

Fra desember 1535 til juli 1537 ventet Inigo de Loyola med sine ni venner i Venezia på skipsleilighet til Det hellige land. Ifølge det løfte de hadde avlagt på Montmartre i Paris 15. august 1534 skulle de reise til Jerusalem og arbeide blant muhamedanerne for Guds rikes utbredelse. Det var det middelalderske korsstogideal som hadde tent ridderen Inigos begeistring.

Men på grunn av de spente diplomatiske forbindelser mellom republikken Venezia og det tyrkiske rike lå handelstrafikken stille. Intet rederi våget å ta risikoen og sende et skip til Levanten. Ignatius og hans feller hadde regnet med slike mulige vansker og derfor tilføyet i sitt løfte den følgende subsidiære betingelse: Hvis det i løpet av et år ikke skulle bli mulig å utføre den planlagte pilegrimsreise til Palestina, skulle de dra til Roma og stille seg til disposisjon for selve paven og overta hvilken som helst oppgave i kirken etter anvisning fra paven.

Denn episode kaster et klart lys over jesuittenes særegenhet: Arbeid for Guds rike som en riddertjeneste etter pavens personlige direktiver.

Inntil sitt tredevte livsår hadde Inigo de Loyola ikke vist noen spesiell religiøs tilbøyelighet. Under beleiringen av festningen Pamplona ble han truffet av en kanonkule. Skuddsåret brakte ham nær døden, men etter hvert seiret hans sterke konstitusjon. Etter to operasjoner følger så en liggekur i flere måneder på ættegodset. Ridderen kjeder seg i denne lange rekonvalesenstid. På borgen var ikke mange bøker. Han forlangte ridderromaner og ballader, men det eneste som fantes var to fromme verk: «Jesu liv» av den tyske karthusianer Ludolf av Sachsen, og den «Gyldne legende», en samling helgenbiografier av dominikaneren Jakob av Viraggio. I mangel av noe bedre og bare for å «slå tiden i hjel», begynte han å lese, og fant etter hvert smak i lektyren. Det var en hel ny verden som begynte å bli levende for ham. Den appellerte til hans ridderlige idealer: Kristus den store konge og helgenene som hans følgesvenner og stridsmenn. En pasje følger sin herre i alt, deler møye og savn, bærer hans skjold, viker ikke fra hans side hvor langt og anstrengende felttoget enn blir. Dette blir nå hans ideal: å være Kristi riddersvenn. Dette blir det fremherskende trekk i hans bok «Åndelige øvelser» («Exercitia spiritualia», altså et militært uttrykk: eksersis!). Dette blir den typiske oppgave for de stridsmenn for Kristi sak som han skal samle og utdanne: «Compania de Jesús», Jesu selskap (bokstavelig: «kompani», igjen et militært uttrykk!) med stram organisasjon og en «general» i spissen.

Som første virkeliggjørelse av dette ridderideal i Kristi tjeneste hadde Ignatius, som før nevnt, tenkt på en åndelig erobring av Det hellige land. Korsstogstanken var en idé fra middelalderen. Ignatius forstår at nye tider har nye krav. Han akter å dra til Orienten, ikke som væpnet stridsmann med en stor hær, for å kjempe, men som ordinert prest med noen få hjelpere for å preke og døpe. Når den politiske situasjon umuliggjør denne planen, og han samtidig mer og mer aner rekkevidden av de store åndelige omveltninger som begynner å rokke kirken og sam-

jeg så meg omkring. Jeg forsto ikke hva som hadde hendt og som gjorde meg så lykkelig, hvorfor jeg følte en slik indre fred, en slik glede ved livet.

Det eneste jeg vet er at jeg vandret i en ny verden. Selv de styggeste bygningene i Columbia lå der som forvandlet, og over alt hvilte freden over disse gatene som var skapt for larm og bråk. Å sitte utenfor den dystre lille Childs Restaurant ved 111th Street og spise frokost ved de skitne buskene i trekasser, var som å sitte på de elyseiske marker.

Thomas Merton.



I første uken av mars måned gjes
Som redaktør for avdelingen «Venst
katolske organ i Holland, *De Linie*,
interesse. Lørdag 3. mars holdt han
Den økumeniske kongress
an på å popularisere emnet, kom han
«Katolsk toleranse på veien til nye f
sunn og saklig diskusjon, der bl. a.
geistlige overvar foredraget. — Teol
formannen, stud. theol. Abrahamsen.
herde Weebe var en sjarmerende ver



Ved den Geofysiske kongress i Oslo i 1948 tok også en gruppe Jesuitpatres del. Her sees 4 representanter fra henholdsvis Australia, Amerika, Argentina og Frankrike sammen med St. Olavs redaktør — foran Stortinget!

funnet i de europeiske land, beslutter han å stille sin «compagnia» helt til pavens disposisjon for å bli satt inn som spesiell støttetropp («kommando» sa man i den siste krig) på de vanskeligste frontavsnitt i kirken. Effektiv hjelp kunne bare ytes ved en slik sentralisering under pavens direkte ledelse. I de enkelte bispedømmer forekom det i den tid dessverre at bispestolen og kanikkstillingen først og fremst ble betraktet som inntektskilder som adelige herrer sikret seg for sine protesjéer; selve embetsstyrelsen ble da overlatt til mer eller mindre skikkede stedfortredere. I flere bispedømmer gikk bispene i reformasjonstiden over til den nye lære og forsøkte å føre hele bispedømmet med seg. Her trengte moderkirken en sentralisert redningsaksjon. Og der ble jesuitene de første og viktigste pionérer. De preket åndelig fornyelse i by og bygd, opprettet skoler og kollegier; deres beste teologer tok del i kirkemøtet i Trient, (f. e. Laynez og Canisius), andre utførte vanskelige oppdrag som pavens sendemenn til fyrster. Samtidig åpner de store oppdagelser i Amerika og India veldige misjonsmarker og det er jesuittorden (f. e. Frans Xavier) som her gjør det imponerende pionérarbeid.

Og slik er det blitt inntil våre dager. Hver gang paven har bruk for noen spesialister for en viktig oppgave, kan han rekvirere dem eller la dem utdanne til den fra jesuittenes rekke. Således har paven f. eks. overgitt jesuittene ledelsen av Det gregorianske universitet (den største av de teologiske høy-

skoler i Roma), av Det pavelige bibelinstitutt, av Det pavelige orientalske institutt, av Det pavelige astronomiske observatorium. I dag er de kalt til å bistå ledelsen av Kirkens nødhjelp. Ellers er jesuitene satt inn på misjonsmarken, og hjelper i bispedømmene ved sine skoler, retretthus, og etter behov i menighetsarbeid. Ordenen teller for tiden vel 30 000 medlemmer.

Jesus, min sønn, min hjertenskjære

Dette dikt er blitt funnet i en av mgr. Kjelstrups gamle prekenes. Han innleder på denne måte:

Aldri i kirkeårets løp samles det så mange gripende minner fra forløsningsverket på så få dager som i tilfellet er med den stille uke, og den gamle Moderkirkes liturgi ruller det ene bilde opp for oss etter det annet i majestetisk velde og skjønnhet. Et talende vitnesbyrd om dette er en gammel folkevise som ennå lever på folkemunne i katolske land. I norsk språkdrakt lyder den således:

*Da Jesus skiltes fra moder sin
og den store hellige uke gikk inn,
da hadde Maria stor sorg i sinn.
Hun spurte sin sønn med tåre på kinn:*

*O Jesus, min sønn, min hjertenskjære,
hva skal på den hellige søndag Du være?
«På søndag skal jeg en konge være,
og palmer og blomster skal strøs til min ære.»*

*O Jesus, min sønn, min hjertenskjære,
hva skal på den hellige mandag Du være?
«På mandag er jeg en vandringsmann
som ingensteds herberge finne kan.»*

*O Jesus, min sønn, min hjertenskjære,
hva skal på den hellige tirsdag Du være?
«På tirsdag som verdens profet skal jeg stå
og vitne at himmel og jord skal forgå.»*

*O Jesus, min sønn, min hjertenskjære,
hva skal på den hellige onsdag Du være?
«Da skal jeg med skjensel til fienders spott
for tretti sølvpenge bli solgt og forrådt.»*

*O Jesus, min sønn, min hjertenskjære,
hva skal på den hellige torsdag Du være?
«På torsdagskveld jeg i nattverdstunden
er påskelammet på altergrunnen.»*

*O Jesus, min sønn, min hjertenskjære,
hva skal på den hellige fredag Du være?
«O kjæreste mor, o hvor ønsket jeg
at fredagen kunne bli skjult for deg.»*

*O Jesus, min sønn, min hjertenskjære,
hva skal på den hellige lørdag Du være?
«På lørdag er jeg Guds hvetekorns gull
som fødes på ny av sorten muld.»*

*O Jesus, min sønn, min hjertenskjære,
hva skal Du på påskesøndagen være?
«Når solen står opp i påskedags gry
da reiser jeg meg av graven på ny.»*

den hollandske jesuittpater dr. J. L. Witte for første gang vårt land. «Opp mot Protestantismen» (Vinduet ut mot Protestantismen) i det ledende hans besøk både i katolsk og protestantiske kretser imøtesatt med største kåseri i *Katolsk Studentlag* og dagen etter et foredrag med lysbilder om Amsterdam 1948 i *Olavslaget* (Oslo). Mens han disse to aftener la *Teologisk Forening* 7. mars i sin fulle styrke med en fyldig utredning om «Protestantismen». Foredraget ble mottatt med anerkjennelse og utløste også en forening. dr. N. Astrup Dahl tok del. Biskop dr. Mangers og en rekke katolske *Teologisk Forening* har all ære av aftenen som ble verdig og taktfullt ledet av *Teologisk Forening*. Møtet fant sted i den svenske Margareta-kirkens forsamlingshus og kyrko-

Jesuitterdebatten

Vi opptok i siste nr. en imotegåelse fra Det apostoliske vikariat av sokneprest Ivar Welles intervju med Vårt Land. Vi hitsetter i dag sokneprestens svar og vikariatssekretærens replikk. Dessuten gjengis redaksjonelle artikler fra «Verdens Gang» og «Arbeiderbladet». For øvrig noteres innlegg i «Aftenposten» fra pater A. J. Lutz (13. mars) og cand. phil. Borghild Gundersen (10 mars aft.nr.)

Svar til Oslo Apostoliske Vikariat

Nettopp hjemkommet fra en reise leser jeg i Vårt Land et åpent brev til meg fra ingen mindre enn Oslo Apostoliske Vikariat. Skjønt brevet er holdt i en tone som nordmenn ikke pleier å bruke, tror jeg det er rett å svare på det i all saklighet.

Jeg har ikke «anlagt en kampanje». Aftenposten har av egen drift anmodet meg om å skrive noe om jesuitt-ordenen, det har jeg gjort. Likeså har Vårt Land bedt meg om et intervju om samme sak, det har bladet fått. Det er alt.

Jesuittene er ikke «forsvarsløse». Så lenge det apostoliske vikariats prester og journalister virker i Norge, har jesuittene ivrige forsvare.

Så kommer det store spørsmål: Hvor i Codex Juris Canonici står det: Man skal ikke regne noen for mordere som av iver for kirken måtte ha drept ekskommuniserte personer? Jeg sa uttrykkelig at jeg siterte Marta Steinsviks bok «St. Peters Himmelnøkler». Hun viser der til Decr. Pars II, XXIII. V. Can. XLVII.

Men dette vet naturligvis herrene i det katolske hovedkvarter på forhånd. Når de av et tre-spalters intervju plukker ut de ovennevnte linjer og legger en så umåtelig vekt på dem, tyder det på at de har en overraskele i bakhånd. Jeg venter på den.

(Vårt Land 13.3.51.)

Ivar Welle.

Replikk til «kirkehistorikeren» Ivar Welle

I Vårt Land for 3. mars slynger «kirkehistorikeren» Ivar Welle følgende sitat i ansiktet på Den katolske kirke: «Man skal ikke regne noen for mordere som av iver for kirken måtte ha drept ekskommuniserte personer — sier den romerske kanoniske lov. Jesuittiske fedre går videre.»

I et åpent brev i samme blad for 6. mars ber undertegnede på vegne av Oslo Apostoliske Vikariat hr. Welle opplyse hvor i den eneste kirkelige lovbok «Codex Juris Canonici» denne teksten er å finne. Det ble forlangt et utvetydig svar. Det kom i gårsdagens nr. av Vårt Land og mer utvetydig enn hr. Welle selv synes å begripe. Det slår for det første fast — dersom en da ikke lar seg forlede av en anonym kildeangivelse — at nevnte sitat ikke inneholdes i Den katolske kirkes lovbok. Dernest slås fast med den uttrykkelighet som en savnet i samme forbindelse i intervjuet, at hr. Welles «kilde» også her er Martha Steinsviks famøse opus — «St. Peters himmelnøkler»! Når en dertil iakttar hvordan hr. Welle sverger til denne «kildes» pålitelighet, er en ved lavmålet av den historiske omtrentlighet.

Hvilken kildeangivelse operer mester og elev med i dette tilfelle? Hr. Welle anfører bekymringsløst den steinvikske formel «Decr. Pars II, XXIII, V. Can. XLVII» som den står fiks men ikke ferdig på s. 25 i

hennes bok. Det får ikke hjelpe om han ikke vet hvordan den kan lede hen, menigmann kan ikke følge ham likevel!

Jeg skal imidlertid forsøke å være hr. Welle litt behjelpelig. Nevnte kilde er Gratians samling av canones og forklarende eksempler (kasuistikk), som i første halvdel av 12. årh. kom ut under titelen «Concordia discordantium canonum» — også kalt Gratians dekret, eller senere *Decreta*. Gratians mening var å samle alle foreliggende sivile og kirkelige rettsforskrifter og ved en gjensidig tilpassing å søke vei ut av virvaret. I samlingens 2nen del, 23de sak, 5te spørsmål, canon 47 tales om dem som er hjemfallen til straff for brudd på det 5. bud. Etter å ha behandlet forholdet til bødler, soldater og korstogsfarere (som går fri for straff) og til opprørske, notoriske kjettere (som han sier skal overlates til den verdslige myndighet når det gjelder straffespørsmålet, — spør Gratian hva en skal gjøre med en privatmann som av iver for kirken skulle komme til å drepe en kjetter. Han svarer at vedkommende, bortsett fra den kirkelige bot, må få sin fortjente straff, selv om han, Gratian, ikke uten videre vil klassifisere ham som morder i alminnelig forstand.

Gratians *Decretum* er til alle tider blitt betraktet som et *opus privatum* og utgjør en kildesamling i tilknytning til Romerretten, som også den norske sivilrett i en viss grad er påvirket av. Men det sier seg selv at hans *Decretum* var og ble en uoffisiell samling rettsregler som aldri er blitt tilkjent lovs verd hverken fra sivilt eller kirkelig hold. Den katolske kirkes lovbok, *Codex Juris Canonici* nevner selvfølgelig også Gratians samling i sin innføring i kirkeretten, og det heter her s. 23 at *Decretum Gratiani* aldri har hatt offentlig autoritet, at Kirken aldri har erklært samlingen for autentisk og heller aldri har tilskrevet de enkelte eller samlede canones lovs kraft.

Det er bare «kirkehistorikeren» Ivar Welle som, trofast mot Martha Steinsvik, i sin bolde freidighet gir skinn av dette og lar det stå til på lykke og fromme om dette i og for seg gedigne opus av en enkeltmann i det 12. århundre lar seg identifisere med den gjeldende Romersk katolske offisielle lovbok. Hans metode ikke bare bekrefter, men skjærper riktigheten i vår påstand om at hr. Welle spekulerer i menigmanns uvitenhet i fagspørsmål. At fremtredende aviser ber ham om kronikker og intervjuer i så viktige saker som det her dreier seg om, er trist. Men det er enda tristere at en prest misbruker denne tillit og skader hele kristendommens sak på en så avslørende måte.

Vi kunne ha slått ned på mangt og meget, for ikke å si alt, som ellers kom fram i intervjuet med Vårt Land og til dels også i kronikken i Aftenposten. Men vi skal spare både hr. Welle og offentligheten for videre avsløringer.

Vi valgte ovenstående sitat fordi det var den mest foruroligende av hans uttalelser i forbindelse med jesuittskrekken. Han vil etter dette neppe oppleve å falle for noen nidkjær morderhånd!

Oslo 14. mars 1951.

Ivar Hansteen Knudsen.

Jesuittene

Besynnerlig nok er det oppstått sterk strid om forslaget om å oppheve grunnlovsbestemmelsen som sperrer jesuittene adgang til riket. Det er Utenriksdepartementet som har tatt initiativet i saken, idet man der — med rette — finner at bestemmelsen er i strid med den nye menneskerettighetenes erklæring som er blitt til under FN's auspisier og som bl. a. slår fast religionsfrihetens prinsipper.

Forslaget om å endre Grunnloven på dette punkt har riktignok fått støtte fra fremtredende geistlig hold, men det er samtidig satt i gang en ganske sterk motagitasjon, først og fremst fra lavkirkelig hold og fra kretser som søker til Kristelig folkeparti. Vi får opp igjen hele den gamle temmelig primitive skremelsagitasjon, vi får høre hvilke forferdelige mennesker disse jesuittene er, hvilke umoralske prinsipper de bekjenner seg til og hvilken oppløsende virkning deres forkynnelse og deres gjerninger har i samfunnet. Man får inntrykk av at hvis man gir jesuittene innpass i Norge, vil det undergrave ekteskapet som institusjon, og likeledes vil rettsvesenet ende i kaos på grunn av den jesuittiske lære om «reservatio mentalis», det indre forbehold som kan komme i konflikt med sannhetskravet.

*

Overfor slike påstander må man uvilkårlig spørre hvordan det er gått med ekteskapsinstitusjonen og rettspleien i de land hvor jesuittene har adgang til å virke — dvs. de aller fleste siviliserte, demokratiske land i dag — og vi må oppriktig bekjenne at det ikke er mulig for oss å finne slike tegn til oppløsning i de land det er naturlig å sammenligne med, f. eks. i Nord- og Vest-Europa.

Det kan sikkert sies atskillig på jesuittenes liv og lære gjennom tidene, men det gjelder for de aller fleste religiøse sammenslutninger; slike normer vil alltid være en funksjon av tiden og miljøet. Det er ikke mulig i dag å hevde at jesuittene betegner en større samfunnsfare enn så mange andre organisasjoner og institusjoner, og selv om disse menn er dyktigere og bedre skolert enn de fleste, forekommer det oss at den panikk som synes å gjøre seg gjeldende innenfor kristelig folkeparti- og indremisjonskretser bare vitner om en mistillit til de norske religiøse samfunns indre mostandskraft som nærmest må virke pinlig.

*

La gå at man ikke har noe videre til overs for jesuittene og deres læresetninger, selv i dagens form. Men det er ikke tilstrekkelig grunn til å stenge dem ute ved et maktbud — da var det også mange andre det kunne være bekvemt å holde seg fra livet med loven i hånd, men da ville det også bli en underlig åndsfrihet vi hevdet. En åndsretning må møtes med åndelige våpen så lenge den ikke opptrer lovstridig og griper til voldelige midler.

Grunnlovens gamle forbud mot jesuittene er historisk betinget og har for lengst overlevd seg selv. Det er et århundre siden vi fjernet den skamplott på Grunnloven som jødeparagrafen betegnet. Det kunne da være på tide at vi også fjernet den antikvariske bestemmelse om at jesuitter ikke må tåles. Om vi ikke gjør det av noen kjærlighet eller beundring overfor dem, bør vi gjøre det av hensyn til oss selv. Det kan kanskje bli litt brysomt for enkelte å ta opp striden med jesuittene med åndelige våpen, men det er en del av den pris vi må betale for med rette å kunne si at det hersker åndsfrihet i dette land.

(Verdens Gang 10.3.1951.)

Åndsfrihetens prinsipper

Det er beskjemmende for oss å ha en unntaksbestemmelse for jesuitter: at de ikke må tåles i landet. En skulle vente at alle kretser innen vårt folk og da i første rekke de kirkelig interesserte nå ville forlange å få fjernet denne gjenganger fra en svunnen tid. Men nei, det blir tvert imot kjørt opp med det voldsomste skyts mot å bringe vår grunnlov i samsvar med de almennelige menneskerettigheter og åndsfrihetens prinsipper på dette område. Det blir blant annet ført i marken at det ikke foreligger noen anmodning fra jesuitter om frie religionsutøvelser i vårt land. Men vi skal vel ikke først og fremst foreta denne lovrevisjon og omvurdering av hensyn til jesuittene? Det er oss selv det gjelder, om vi har viljen og evnen til å vise fordragelighet og fordomsfrihet. En helt annen side er at ethvert slikt forbud er illusorisk. Men det er prinsippet det gjelder. Det er nedslående å se den intoleranse og kortsynthet som ennå rår i et slikt spørsmål.

(Arbeiderbladet 10.3.1951.)

25 års jubileum i Haugesund

25. mars kan menigheten og Fransiskus Hospital i Haugesund feire 25 års jubileum for sin grunnleggelse. Da jubileumsdagen faller på 1. påskedag, er feiringen henlagt til søndag 8. april.

Vi sender både menigheten og St. Fransiskus-søstrene våre hjerteligste lykkønskninger!

Valfart til Aachen

Der vil i tiden 7.—21. juli bli arrangert en valfart til de kjente helligdommer i Aachen. De som ønsker å ta del bes henvende seg til pastor Knud Ballin, Frederiksunnsvej 225, København.

En takknemlig leser

Redaksjonen har mottatt et brev fra fru Gustava Chatelain, som ber om å få lov til å gi uttrykk for sin takk overfor det som St. Olav bringer henne, og for den beundring hun føler for det arbeid som er blitt nedlagt. Vi hitsetter:

«Jeg har nå fulgt bladet i 51 år av de 63 det har bestått. Om avdelingen *U t l a n d e t* er det jo blitt sagt offentlig at den er det best redigerte i landet! Men alt det annet! Der er skjedd en fremgang, en fornyelse, der er kommet inn en forståelse av tiden som er helt beundringsverdige. Og jeg er overbevist om at mange av St. Olavs lesere er enig med meg i dette. Derfor sier jeg en hjertelig takk — ikke bare fra meg, men fra mange med meg.»

Gustava Chatelain.

Oslo Katolske Ungdomslag

vil i samarbeid med Oslo 8. og 11. speidertropp den 8. april kl. 20 arrangere en underholdningsaften i foreningslokalet, Akersvn. 5. Det vil bli framvist en del moderne katolske kortfilmer, lånt fra Den franske ambassades arkiver, og de tre ungdomsorganisasjoners «intim-kabaret 1951» vil gå av stabelen. Det vil bli gitt en kort orientering om ungdomsarbeidet.

Interesserte — og uinteresserte — er hjertelig velkommen!

Arr.komitéen.

Kommunistisk henvendelse til Pave Pius XII i fredens Interesse

I anledning av pressemeldinger om at Pave Pius XII skal ha sendt en skrivelse til den kommunistiske «Verdenskomitéen for fred», offentliggjør *Osservatore Romano* den 5. mars noen dokumenter som bekrefter at det har vært kontakt mellom nevnte komité og Vatikanet.

Ifølge *Osservatore Romano* har Det pavelige statssekretariat mottatt en skrivelse fra Presidenten for «Verdenskomitéen for fred», professor *Joliot-Curie*, datert den 26. januar, hvor denne ber om at et lukket brev må bli levert til Den hellige far personlig. Professor *Joliot-Curie* sier i dette brev at Verdenskomitéen helt og fullt slutter seg til Pavens framstillinger og erklæringer med hensyn til virkningene av en tredje verdenskrig og den navnløse elendighet den vil påføre sivilbefolkningen og sivilisasjonen og viser særlig til Pavens ensyklika *Summi Maeroris* av den 19. juli hvor Paven ber alle kristne om å be for freden. Og brevet fortsetter med følgende:

«Vi tillater oss å be Deres Hellighet på den måte Deres Hellighet måtte finne formålstjenlig å støtte de forslag til nedrustning «Verdenskomitéen for fred» har fremsatt, forslag som er skritt på veien til en alminnelig avrustning og som sikkert gir uttrykk for lengsler og håp hos alle de folk hvis stemmer vi søker å være et samlet uttrykk for.»

I sitt svar av den 16. februar minner mgr. *Montini* om at Paven alltid har arbeidet for fred:

«En hilser med glede erkjennelsen av det faktum at Den hellige far alltid har talt fredens sak, en sann og rettferdig freds sak. Dette er ofte blitt benektet eller misforstått meget ofte av mange i den siste tid. Den hellige fars ord og handlinger er blitt til den grad forvrenget at mektige organisasjoner som påstår at de arbeider for freden, har forsøkt å få massene til å tro at Paven ønsker og arbeider for krig. Det er åpenbart at Fredsfyrstens stedfortreder, Kirkens synlige overhode, hvis misjon det er å fremme rettferdighetens og neste-kjærlighetens rike på jorden, ikke kan ha et mer brennende ønske enn at fred etableres blant menneskene.»

Som en urovekkende vårvind!

I Litterae som er organ for de katolske studentlag i Norden, skriver pater J. Gerlach, S. J.:

Som en urovekkende vårvind fra den store, blomstrende katolske verden kom budskapet om dogmatiseringen av Marias opptagelse i himmelen også til vårt kalde Nord — og vakte atskillig undring, ja fornærmelse og forstemning: alvorlige kristne får ikke la seg forville av lett-troende folks yre begeistring over vakre og skjønne «legender». Det er ikke første gang noe slikt hender. Da kirkemøtet i Efesos i 431 endelig formet dogmet om *Maria thetokos* — Guds mor — jublet katolikkene

og hyllet i takknemlighet kirkemøtets medlemmer og særlig møtets fremste representant, *Cyrillos* av *Alexandria*, «med et prektig fakkeltog og fyrverkeri i en illuminert by.» Men motstanderne av dogmet svarte med forhånelser og forfølgelse. Den gang var det nestorianerne som protesterte, i dag er det anglikanere, lutheranerne m. fl. som vil at deres særmeneringer skal tas som norm for katolsk tro.

Men la oss for et øyeblikk forlate våre høytidelig fornærmede protestantiske venner og bare tenke på oss selv. Vi som daglig beveger oss i Kirkens ytterste grensetrakter, får ofte altfor lett et for snevert syn på det «som er passende» som uttrykk for katolsk tro og fromhet. Vi ser gjerne at det tas de aller største hensyn til våre lettstøtte og meget skeptiske venner. Vi inntar lett den holdning at vi ved alle uttrykk for katolsk liv straks fryktsomt spør: hva kommer vel nå avisene igjen til å skrive? — i stedet for å være sjeleglade over at det katolske liv ikke er lagt i lenker, at det er rikere og sterkere enn det kan synes her oppe i vårt karrige klima. I stedet for at vi som dessverre så lett blir for trange og pessimistiske, åpner våre sinn og hjerter for hele den blomstrende katolske rikdom! La så de andre — for å komme tilbake til dem — som står der skeptiske, skuffede, indignerte men likevel alltid urolige innfor denne åpenbaring av rikt, åndelig liv få føle noe av den varme som strømmer til oss fra de deler av verden hvor det katolske liv blomstrer og bærer rike frukter! Det er den beste bro vi kan slå over den kløft som de andre synes blir dypere og dypere: vårt oppriktige og glade ja til hele den katolske sannhet, vår takknemlige glede over å få være barn i det Guds hus, Den hellige katolske kirke, hvor livets fylde finnes. La oss ikke besmittes av eller bli stående i den fryktsomme «protestantiske minimismen» men være åpne og mottagelige for den katolske, optimistiske universalitet!

NKKF's Boklotteri — nyttårgaven til St. Olav

brakte bladet 61 nye abonnenter. Vi hadde riktignok ventet 100, men føler oss likevel oppmuntret over resultatet, så vi tenker på å komme igjen et annet år.

Pater *Leo van Eekeren*, Haugesund, kom inn som bestemann med 7 abonnenter. Hakk i hæl kom *Vor Frue Hospital*, Oslo, med 5, og pater *Castricum*, Kristiansand, med 4. Så kom en hel rekke med 3, 2 og 1 hver. Vi nevner dem her uten særlig rekkefølge: Pater *Hanssen*, Oslo, pater *Vanneufville*, pater *Le Breton*, pastor *Lowry*, *Safira Pedersen*, Drammen, *Vossa Bang*, Oslo, arkivar *Jerve*, Oslo, frk. *Halle*, Oslo, fru *Garth-Grüner*, København, pastor *Taxt*, *Fredrikstad*, pastor *Wysiecki*, *Fredrikstad*, fru *Rosa Schmidt*, Bergen, *Maria Müller*, Oslo, *R. Foss*, Oslo, *Ellen Østenstad*, Oslo, *St. Franciskus-søstrene*, Stavanger, *St. Franciskus-søstrene*, Arendal, *Gerd Skjøndal*, Bergen, fru *Hoff Jørgensen*, Oslo, *Dorthea Bonnevie*, Oslo, *Ragnhild Hoel*, Hornnes, pastor *Fischedick*, Oslo, pastor *Hallauer*, Molde, pastor *Gorissen*, Bergen, søster *Marie Solum*, Oslo, *Concentra*, Oslo, *M. Hesselberg*, Halden, *Elisabethsøstrene*, Trondheim, pastor *Parthe*, Hamar, fru *Finn Vogt*, Oslo.

Premiene var en rekke gode katolske bøker som er tilstillet vinnerne. — Vi gratulerer!

Styret i NKKF.



UTLANDET:

VATIKANET

Den hellige fars audienser i Det hellige år.

I løpet av Det Hellige År ga Den hellige far 686 private audienser, 4895 særlige audienser, 284 særlige gruppeaudienser i Peterskirken og i Castel Gandolfo og 36 audienser for konger og andre statsoverhoder.

Radio Vaticana 20 år.

Det er i disse dager 20 år siden avdøde *Pave Pius XI* innviet *Radio Vaticana's* studio og sender. *Pius XI* hadde lenge vært opptatt med tanken som imidlertid først lot seg realisere etter at Lateranoverenskomsten var en kjensgjerning i 1929. Den tekniske ledelse av oppføringen ble overdratt til radiopioneren *Guglielmo Marconi*. I løpet av de 20 år som er gått siden åpningen, har Radio Vaticana stadig utvidet sitt program og sender i dag regelmessig på 26 språk.

AFRIKA

Deu eukaristiske kongress på Gullkysten.

En rekke meldinger sier at den eukaristiske kongress i Kumasi på Gullkysten som ble holdt siste uke i februar, ble overordentlig vellykket. Mellom 50 000 og 60 000 mennesker fra alle deler av Afrika deltok i kongressen. I en prosesjon deltok 25 000 barn med tablåer som fortalte om Kirkens historie i Afrika. Et overordentlig sterkt inntrykk gjorde også en prosesjon med fakler til «Kongress-parken» utenfor byen hvor et provisorisk alter var reist.

Kumasi viste seg å være en meget gjestevennlig by. Befolkningen hadde åpnet sine hjem for de mange tilreisende, og en rekke private hus var forvandlet til midlertidige kapper, hvor grupper kunne overvære messen og gå til kommunion. Kongressens ærespresident, kong *Otonfo Sir Nana Osei Agyeman Prempeh II*, K.C.B.E. som med flere av sine høvdinger hadde foretatt en pilegrimsreise til Rom i Det Hellige År, deltok aktivt i kongressen.

Hilsener var innløpt fra kardinalene *Griffin*, *McGuigan* og *Gilroy*, fra mange biskoper i alle deler av verden, fra mange legfolk, hvoriblant hertugen av Norfolk og lord Pakenham. I sin kringkastingsstale til kongressen uttalte *Pave Pius XII* bl. a.:

«En klok administrasjon, ledet av Hans Majestet Kong Georg i samarbeid med Kongen av Ashanti, har brakt deres land fram til en misundelsesverdig modenhet og gjort det mulig for det nå å gå inn i en ny politisk æra.

AUSTRALIA

Katolsk universitet i Sidney.

Regjeringen i Ny-Syd-Wales har godkjent opprettelsen av et katolsk universitet og har til hensikt å gi dette universitet samme rettigheter som Sidney Universitet.

Forskjellige størrelser i protestantiske kirkesamfunn har naturligvis protestert mot dette med den noe paradoksale begrunnelse at opprettelsen av et katolsk universitet i Sidney vil splitte (!) det religiøse liv i Australia.

BULGARIA

Press øves mot geistligheten.

Av landene bak jernteppet er Bulgaria det land som er mest isolert. Det er sjelden nyheter fra dette ulykkelige land når omverdenen.

Det er imidlertid nå lykkes to bulgarske geistlige å bringe seg i sikkerhet ved flukt, og de forteller at det kommunistiske styre i Bulgaria øver sterkt press på geistligheten for å få den til å oppgi sin virksomhet. Det gjelder geistlige av alle konfesjoner. Først blir de tilbudt «æres-stillinger». Hjelper ikke det, nektes de retten til å kjøpe kjøtt og mat og endelig trues de med arrestasjon og deportasjon.

CHINA

Apostolisk prefekt arrestert.

Kommunistiske «myndigheter» har arrestert den apostoliske

prefekt mgr. *Dillen*, O.F.M. Det råder stor uvisshet om skjebnen til en rekke fransiskanere i dette prefektur.

Tallet på geistlige går sterkt tilbake.

Selv om ennå betraktelig over 13 000 misjonærer, legbrødre og ordenssøstre fortsetter sitt virke i China, er likevel tallet på misjonærer gått sterkt tilbake i løpet av de siste år. Fra juli 1948 til desember 1949 er tallet på prester gått tilbake med 27 pst. og har senere ytterligere avtatt. Samtidig er tallet på kinesiske prester gått tilbake med 18 pst. og er i dag 2000 mot 2763 i juli 1946. I 1950 kunne imidlertid 100 kinesiske prester reise tilbake til China. Den apostoliske internuntius har rettet en appell til de misjonærsselskaper som arbeider i China om å gjøre sitt ytterste for å utdanne nye prester. Nye misjonærer vil bli sendt til Øst-Asia for å lære kinesisk og foreløpig arbeide blant kineserne i Asia utenfor China.

Det katolske universitet i Shanghai overtatt av kommunistene.

Kommunistene i China har nå «overtatt» Det katolske Aurora-universitet i Shanghai, melder Vatikanets kringkaster. Universitetets 1200 studenter studerte medisin, jus og historie. Dets 12 professorer som var prester, er avskjediget, mens 5 leg-professorer fortsetter for å hjelpe til med nyordningen.

DE FORENTE STATER

Ny personlig utsending fra De forente stater president til Den hellige stol?

Religion News Service som utkommer i Washington, framholder at det igjen er utsikt til at De forente stater president vil få «personlig utsending» ved Vatikanet.

Spørsmålet om opprettelsen av en fast ambassade må derimot forelegges Senatet hvor mange kretser er i virksomhet for å motarbeide et slikt forslag.

Misjonærene skal få sosialutdannelse.

I De Forente Stater har man nå fremsatt tanken om å opprette et sosialinstitutt for misjonærene, der disse kan få en grundig sosial utdannelse. Man er klar over at det i dag ikke er nok bare å interessere seg for de innfødtes sjeler; man må også være i stand til å gjøre arbeidermassene i misjonslandene forståelig at kristendommen er i stand til å løse deres store sosiale problemer.

Jesuit kalt til lærestolen i russisk religionshistorie ved Fordham universitet.

Jesuitpater *Andrej Urussov* er kalt til lærestolen i russisk religionshistorie ved Det russiske institutt ved Fordham Universitetet.

Bak navnet pater *Urussov S. J.* skjuler seg en sønn av fyrst *Urussov* som var russisk sendemann i Paris i årene 1898—1904 etter i flere år å ha representert den russiske zar ved Den Hellige Stol.

ENGLAND

Borg fra det 13. århundre kjøpt av Karmelitt-patre.

Allington Castle som ble oppført i det 13. århundre ved Medway i nærheten av Maidstone, Kent, er kjøpt av karmelittpatrene i Aylesford Abbedi som ligger noen kilometer fra borgen.

Det vil bli det første hus i England til *the Secular Institute of Our Lady of Mount Carmel* som er grunnlagt av karmelittpatrene. Borgen overtas i mars måned.

Etter at karmelittene ble fordrevet, ble deres moderhus i Aylesford av Henrik VIII gitt til eieren av *Allington Castle*, Sir Henry Wyatt.

The Secular Institute of Our Lady of Mount Carmel ble for ikke lenge siden grunnlagt i Aylesford. Instituttet har for

tiden 8 medlemmer og bor i portnerboligen til abbediet i Aylesford. Når de er hjemme er de iført klosterdrakt, men er sivilt antrukket utenfor klostret.

Allington Castle vil nå bli deres moderhus som de vil vende tilbake til med regelmessige mellomrom fra deres arbeid ute i verden. Deres prior vil oppholde seg permanent i Allington Castle og Karmelitt-patrene fra Aylesford vil være deres åndelige veiledere.

Douglas Hyde's bok «I believed» selges i 3000 eksemplarer om dagen.

Boken *I believed — Jeg trodde* — som den tidligere sjefredaktør av kommunistenes hovedorgan i Storbritannia *Douglas Hyde* har skrevet om sitt liv som kommunist og sin omvendelse til katolisismen, er blitt en best-seller i Storbritannia for så vidt som den selges i om lag 3000 eksemplarer om dagen. Den er allerede kommet ut i flere opplag.

FRANKRIKE

De franske biskoper ber om at påskens nattens liturgi må feires påskensnatten.

De franske biskoper har sendt en anmodning til Den hellige stol om at liturgien for påskensnatten som hittil ha vært feiret påskeaftens morgen, igjen som før i tiden må bli henlagt til kvelden før påskedag.

Jacques Maritain til College de France?

Den franske katolske filosof *Jacques Maritain* er blitt anmodet om å la seg stille som kandidat til den lærestol ved *College de France* som blir ledig ved *Etienne Gilson's* fratreden.

HOLLAND

Kardinal de Jongs helbred sterkt svekket.

Det katolske blad «De Tijd» som utkommer i Amsterdam, melder at *erkebispedømmet Utrecht* om ikke lenge vil få utnevnt en hjelpebiskop. *Kardinal de Jongs* helbredstilstand lar nemlig meget tilbake å ønske. Kardinalen er av sine leger forbudt å ta del i offisielle foranstaltninger.

ITALIA

Collegium Romanum feirer 400 års jubileum.

I slutten av februar feiret *Collegium Romanum* i Rom sin 400 års dag. Institusjonen ble grunnlagt av *Ignatius av Loyala* og *Francesco Borgia*, med det formål å gi undervisning i grammatikk, humanisme og verdensanskuelse. Til jesuitterordenen ble oppløst i 1773 ble dette universitet ledet av jesuitter. I 1566 ble det oppkalt etter sin store velgjører Pave Gregor XIII og kalles nå Det pavelige, gregorianske universitet, i daglig tale *Gregoriana*.

Offiserer og mannskaper i marinen gir bispekors til erkebiskop Pignedoli.

Offiserer og mannskap i den italienske marine har overrakt erkebiskop Pignedoli som nettopp er utnevnt til nuntius i Bolivia, et rikt smykkeket bispekors. Mgr. Pignedoli var sekretær for Sentralkomiteen for Det hellige år 1950 og i tiden 1940—43 prest i marinen.

5000 foreldreløse barn til De forente stater.

Ved samarbeid mellom Den katolske velferdsorganisasjon i De forente stater, Vatikanet og de italienske myndigheter vil 5000 foreldreløse italienske barn i nær framtid bli overflyttet til De forente stater.

JAPAN

En niese av japansk admiral blir nonne.

I siste uke av februar forlot en niese av den tidligere admiral *Shinjiro Yamamoto*, *Aiko Yamamoto* Tokio for å reise til *Jesus den korsfestedes institutt* i Frankrike.

Denne kommunitet ble dannet for 20 år siden utelukkende for kvinner som i lengere tid har vært invalider og som ønsker å arbeide aktivt for Kristus i den utstrekning deres krefter tillater det. De arbeider i apoteker og besøker de syke i deres hjem.

Admiral Yamamoto som ikke må forveksles med admiralen av samme navn som døde under kamp i sisteverdenskrig, var en gang huslærer for den nåværende keiser. For 30 år siden foretok han en verdensomseiling med den daværende kronprins. Da han døde i 1942, ble han betraktet som den mest innflytelsesrike katolikk i Japan.

POLEN

Biskop ventes å bli stilt for «retten».

Kommuniststyret i Polen forbereder nå «rettssak» mot biskopen av Kielce, mgr. *Kaczmarek*, som ble fengslet i januar. «Bekjennelser» som er framtvunget under tortur av arresterte prester fra biskopens bispedømme og av legfolk, vil bli fremlagt som «beviser».

SOVJETUNIONEN

I Moskva er Mindszenty-prosessen også filmet!

Ifølge informasjonen som er innløpt til Vatikanet, er i løpet av de siste tre måneder en film om Mindszenty-prosessen vist fram på en rekke kinoer i landene bak jernteppet. Filmen er innspilt i Moskva. Den skuespiller som har kardinalens rolle, framstiller ham som et frastøtende individ med demoniske ansiktstrekk. Filmen har titelen «Bankerottens sammensvergelse» og presenteres som et dokument over «reaksjonens dunkle makter i folkedemokratiene».

SPANIA

Den første internasjonale eukaristiske kongress etter krigen vil finne sted i Barcelona.

Det meldes fra Rom at den første internasjonale eukaristiske kongress etter krigen vil finne sted i Barcelona i april eller mai 1952.

TSJEKKOSLOVAKIA

Kommuniststyret innsetter «domherrer» i Olmütz.

Det er nå kunngjort at kommuniststyret i Praha har innsett fire såkalte «patriotiske prester» som «domsherrer» i Olmütz. Innsettelsen fant sted den 13. februar i nærvær av flere ekskommuniserte prester.

Biskopen av Olmütz, mgr. *Matocha*, har hatt husarrest i over et år og over ikke lenger noen innflytelse på det kirkelige liv.

Fra vel underrettet hold erfares at tallet på de katolske prester som har tatt imot embete av kommuniststyret og som dermed ipso facto er ekskommunisert, beløper seg til 35, et overordentlig lavt tall når en betenker at det finnes 7000 prester i Tsjekkoslovakia som nå i tre år har vært utsatt for en terror folk i Vest-Europa vanskelig kan gjøre seg en forestilling om. En tredjedel av prestene skal for tiden befinne seg i konsentrasjonsleirer og tvangsarbeidsleirer.

«Progressistseminarene» i virksomhet.

Vi har tidligere i «St. Olav» omtalt det tsjekkoslovakiske kommuniststyres planer om å opprette egne presteseminarer for utdanning av «prester».

To slike seminarer er nå åpnet: ett i Praha og ett i Slovaskias hovedstad, Bratislava. Det er lykket kommunistene å samle 800 unge mennesker til denne «preste»-utdanning. Det dreier seg imidlertid ikke om unge mennesker som følger et kall, men om unge arbeidere som har latt seg lokke av gode utsikter: to års studietid i stedet for 6, valgfritt sølibat og tre ganger så stor inntekt som arbeidskameratene. Om et par år skulle man således kunne vente å se disse «framskrittsprester» i aksjon!

En Judas-skjebne.

Ifølge meldinger fra Wien er den frafaldne, tidligere katolske prest *Plohjar* som stillet seg til tjeneste for det gudløse styre i Tsjekkoslovakia og inntil fornylig bekleddet stillingen som sunnhetsminister i den kommunistiske regjering, falt som offer for eksklusjonsaksjonen under den pågående utrenskningsaksjon i Tsjekkoslovakia. *Plohjar* lot seg bruke til å så splitte seg blant katolikkene i Tsjekkoslovakia.

TYSKLAND

Vanskelig å besette bispesetet i Berlin.

Meget tyder på at det blir vanskelig å besette bispesetet i Berlin som ble ledig ved kardinal v. Preysings død i desember 1950. Vanskelighetene skyldes i første rekke den tidligere tyske rikshovedstads eiendommelige politiske status. De problemer som melder seg, er bl. a. følgende:

Vesentlige deler av Pommern som kirkerettslig hører inn under bispedømmet Berlin, står i dag under Øst-sone-forvaltning. Et temmelig stor område ligger på den andre siden av Oder-Neisse-linjen, hvilket vil si at Rom ved utnevnelsen av ny biskop måtte drøfte saken med de polske forvaltningsmyndigheter. Dette kan ikke skje, da Vatikanet ikke har anerkjent den nye «grense»-linje.

I katolske kretser i Berlin regner en derfor med at Vatikanet vil overdra ledelsen av bispedømmet Berlin til en apostolisk administrator.

Jesuittpater taler i luthersk kirke.

Den kjente jesuittpater *Johannes Leppich* som driver sitt apostolat hovedsakelig blant arbeiderne, talte i slutten av februar i den lutherske kirken i Hamburg-Emsbüttel. Da paterens foredrag ble kunngjort, ble den lutherske pastor bestormet med forespørsler om det ikke dreiet seg om en trykkfeil. Pastoren kunne bekrefte at det faktisk forholdt seg slik at jesuittpateren skulle holde foredrag i den lutherske kirke som ved anledningen var fylt til trengsel.

Pateren holdt ikke bare ett, men flere foredrag og understreket at det ved disse foredrag ikke dreiet seg om falske Una Sancta-drømmer, og trakk klart og tydelig opp motsetningene mellom katolisismen og lutherdommen. Men, framholdt pateren, begge konfesjoner, hvis tilhengere er redusert til små ubetydelige grupper i det hedenske Hamburg, har den felles oppgave å forsøke å demme opp for gudløshetens stormflod. Pressen i Hamburg skrev bl. a. følgende om paterens foredrag:

«Det var ikke den tordnende kapusiner fra Schillers *Wallenstein*, men en moderne Abraham fra Sancta Clara som, gjennomglødet av tro, forkynte evangeliet i denne storby til de unnfalne i den evangeliske kirke på en måte en tidligere ikke har opplevd.»

Ingen «passive medlemmer» i Den katolske kirke!

På et stort katolsk møte nylig i Leverkusen i Rhinland holdt den tidligere bayerske kirke- og undervisningsminister, dr. *Hundhammer* et bemerkelsesverdig foredrag, hvor han gjorde opp med de såkalte «sofa»-katolikker, Kirkens «passive medlemmer».

Dr. *Hundhammer* holdt foredrag over emnet «Katolikk i det offentlige liv» og uttalte sin beklagelse over at mange katolikker inntar en så likegyldig holdning til det offentlige liv. Samtidig erklærte han at dette er uforenlig med Guds krav om å elske sin neste som seg selv. Den personlige innsats for bare å klare seg selv og sin egen sjels redning, måtte, framholdt dr. *Hundhammer*, stå i forbindelse med kravet om å utbre Guds rike på jorden. Bønnen i «Fader Vår»: «Til oss komme Ditt rike» må ikke lires av uten mening, den må være ledestjernen for alle katolikkers gjøren og laden. Det er vår tids krav til oss. Katolikkene må ikke være passive, heller ikke gå på egen hånd med alle mulige forrykte idéer. Vi må rette oss etter Den hellige fars retningslinjer — i dag mer enn noensinne, fordi vi står overfor en kamp om ideologi og ånd. Militærmakt og atombomber kan drepe mennesker, men ikke overvinne bolsjevismens gudløshet som idé. Alle katolikker må bevisst sette seg mot overdrevne sosiale krav fra venstre og mot materialistiske utskeielser fra høyre, arbeide for å se *De ti bud* virkeliggjort i det offentlige liv. Det er aktivister i Guds tjeneste Kirken trenger — ikke «passive medlemmer».

11 000 prester og ordensfolk henrettet, arrestert eller deportert bak jernteppet, hevder kardinal Frings.

Erkebiskopen av Köln, kardinal *Frings*, har rettet en oppfordring til alle mannlige katolikker i sitt bispedømme om å delta i de bots-prosesjoner som foranstalles henholdsvis påsjonsøndag og langfredag.

Kardinalen nevner i sin oppfordring at det nå ifølge pålitelige kilder er henrettet, arrestert eller deportert nærmere 11 000 prester og ordensfolk bak jernteppet.

Nå skal det bli slutt på objektiviteten i Øst-Tyskland.

«Meddelelsesbladet for undervisningsministeriet i Sachsen» sletter en kritikk av arbeidsplanene for høyskolene med følgende bombastiske erklæring:

«Nå må det bli slutt på den borgerlige objektivitet! Særlig ved undervisningen i historie, litteraturhistorie, musikkhistorie o. l. skal ikke alle historiske arbeider behandles, men de progressive arbeider og personligheter i deres kamp mot reaksjonære krefter.»

«Katolischer Beobachter» knytter følgende kommentar til denne erklæring:

«Dette er åpen og tydelig tale. Ikke mer utdanning, men fordømmelse, ikke respekt, men skammelig forakt for sannheten er målet for høyskolene i Sovjet-sonen. Det som en gang ble grunnlagt for å høyne og fremme kristen og tysk kultur, er et av de mange midler i kommunistenes hender for

å forvandle og fornedre tyske mennesker til viljesløse redskaper for den kommunistiske ideologi.»

Kardinal Frings om forholdet mellom arbeidsgivere og arbeidere.

I et hyrdebrev til fasten kommer erkebiskopen av Köln, kardinal *Frings*, også inn på forholdet mellom arbeidsgivere og arbeidere og den spenning som for tiden hersker mellom disse to produksjonsfaktorer i Vest-Tyskland. Kardinalen uttaler:

«Den Hellige Far og Tysklands biskoper går inn for sosiale fremskritt. De gir sin tilslutning til alt som bidrar til å sikre arbeiderne eiendom — et stykke jord og eget hjem. Deres mål er den yrkesmessige orden hvor arbeidsgivere og arbeidere sammen som likeverdige partnere driver og administrerer bedriftene. De hilser med glede det faktum at arbeiderne allerede i mange bedrifter over effektiv kontroll i saker som angår arbeidernes sosiale velferd.»

Med hensyn til spørsmålet om medbestemmelsesrett understreker kardinalen at løsningen av dette spørsmål krever meget god vilje, stor tålmodighet og oppriktig vilje til å bringe ofre hos både arbeiderne og arbeidsgiverne.

«I sin tale den 3. juni 1950 advarte Den Hellige far mot å overvurdere betydningen av medbestemmelsesretten og pekte på den mer nærliggende oppgave å redusere arbeidsløsheten og sikre en sunn økonomisk produksjon som er vesentlig avhengig av familiens velferd, da familien er en moralsk, rettslig og økonomisk enhet.»

Beboelseshus som krigsminnesmerker.

Katolske og protestantiske organisasjoner i sognet Honnef i Tyskland har besluttet å bygge to-etasjers beboelseshus for barnerike krigsenker til minne om de menn fra sognet som falt i krigen, i stedet for de vanlige krigsminnesmerker.

UNGARN

Ettermiddags- og kveldsmesser tillatt i Ungarn.

Det ungarske episkopat har meddelt at Den Hellige Stol har gitt tillatelse til at det i Ungarn på grunn av de ekstraordinære forhold leses ettermiddags- og kveldsmesser. De troende kan gå til kommunion når de har fastet 3 timer før disse messer tar til.



KATOLSKE BØKER

Messebok — Latin-Dansk, skinnb., gullsn. 21.50, shirtingsb. 8.85.
 Sekvensane i missale Nidrosiense — på norsk v. Ragnh. Foss. 10.—
 Guardini: Vor Herre og Frelzers korsvei, ib. 1.90. Bønnens Forskole 10.50,
 ib. 13.75.
 Carrel: Bøn 2.25. Reisen til Lourdes 6.55.
 Pascal: Tanker 15.40, ib. 21.60. A. Lunn: Tro og Fornuft 8.—, ib. 11.—.
 Sheed: Et kart over livet 3.35. Kommunismen og Mennesket 11.25.
 D. Haakonsen: Den katolske kirke i norske skolebøker 6.75, ib. 9.50.
 Pater Lutz: Mennesket og mysteriet 7.45. Kristendommen i apostlenes
 dager 3.60.
 Den katolske religion fremstillet for moderne protestanter 11.70, ib. 15.50.
 L. Helbling: Fra Askeonsdag til Hvidesøndag 5.505.
 J. v. d. Burg: Det katolske Trosprinsipp 3.—. Forklaring av d. h. Messe 1.60.
 B. Fabian: Kardinal Mindszenty ib. 12.50. Oursler: Mannen fra Nasaret
 13.—, ib. 17.—.
 Robinson: Kardinalen 21.—, ib. 25.—. Sienkiewicz. Quo Vadis? ib. 12.50.
 Sankt Augustin: Jeg bekjenner ib. 16.50. P. Schindler: Dette hellige Evan-
 gelium 16.80. Ricciotti: Jesu Kristi levned I—II 31.90, ib. 53.80.
 Katolsk Bokhandel «CONCENTRA», Akersgt. 61, Oslo. Tlf. 33 22 04.

Benytt vår populære ordning
 med et
GAVEABONNEMENT

Betraktningsbøker til
 fastetiden og den stille uke:

Romano Guardini: *Vor Herre og Frel-
 sers Korsvej*. 77 s. St. Ansgar 1945.
 d. kr. 1.50.

Jesu Korsvej. 64 s. St. Ansgar 1946.
 d. kr. 3.25.

R. Wehner: *Långfredagens Kristus-
 bild*. 27 s. Ansgarius 1938. sv. kr.
 1.25.

R. Wehner: *Vår Herres sista väg. En
 korsvägandakt*. 31 s. Ansgarius 1946
 sv. kr. 1.—.

Katarina Emmerich: *Visioner, Jesu
 Lidelse*. 232 s. St. Ansgar 1944.
 d. kr. 6.50.

Leo Helbling O.S.B.: *Fra Askeonsdag
 til Hvidesøndag*. 127 s. Frost-Han-
 sen 1950. d. kr. 4.50.

Og husk:

Den stille ukes liturgi. 124 s. Ap. Vik.
 1944, kr. 3.— og

Krusifikser, kr. 6.80.

Katolsk Bok- og Bladsentral,
 Akersveien 5 I, Oslo.

Johan Olsen & Sønner

Murmester og Entreprenørforretning

Kongensgt. 17 - Oslo

Etabl. 1896

Tlf. 42 50 85 - 42 52 23

FREDRIKSTAD

HELENE ANDRESEN

Kjøtt- og pølsevarer

Fredrikstad

Tlf. 2031

G. HALVORSEN

Fredrikstad

Pølsemakeri & Kjøttforretning

Tlf.: Forretningen 1781, 2455
 Kontoret 1781

THS. HANSENS EFTF.

Alf Svendsen

Bakgaten 1 - Fredrikstad

JOSEF A. KNUDSEN

Fredrikstad

Bakeri & Konditori

Tlf. 2656 - 2862 - 3991 - 1772

FREDRIKSTAD BLIK- & METALVAREFABRIK

Andresen & Müller

Mek. Verksted - Blikkemballasje
 og metallvarer av enhver slags -
 Jernfat i alle størrelser og for et-
 hvert øyemed - Isenkramartikler -
 Elektrisk og Autogensveisning -
 Stanseartikler

«STABBURET»

FREDRIKSTAD

OSLO

TAPETHUSET

Tordenskjoldsgt. 6 b, Oslo
 Tlf. 41 07 76

Tapeter — Linoleum

HANS KARLSEN

MALERFORRETNING

Utfører all slags malerarbeid

Tordenskjoldsgt. 6 B
 Tlf. 41 07 76 - Oslo

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46
 Privat 41 64 78 - 69 43 72